

Praktijk

Veelvoud aan imkers en eenvoud in het bijenhouden

Mari van Iersel

Zo'n 30 jaar geleden kende de imkerij een opvallende opleving. De vereniging waar ik toen lid van werd, was op dat moment van 60 tot 11 leden teruggezakt; enkele jaren later waren dat er alweer 30. Verenigingen groeiden in die tijd en de bijenteeltleraren waren niet 'aan te slepen' om overall cursussen te geven.

Het was de tijd van het rapport van Rome, waarin gewaarschuwd werd voor de gevaren van een onbezonnen gebruik van de natuur en natuurlijke hulpbronnen. Na deze opleving werd het weer stiller, minder belangstellenden voor de basiscursus en slinkende ledenaantallen. Berichten over bijensterfte hebben de honingbij nu weer volop in de publieke belangstelling gebracht. Deze berichten vielen en vallen samen met die over de verdwijnende natuur, en mondden in 2010 uit in het jaar van de biodiversiteit. En zie: de geschiedenis herhaalt zich. Publiciteit over de bedreiging van de natuur levert weer nieuwe imkers op. Het lijkt erop dat al die publiciteit een aantal mensen het laatste zetje geeft om een sluimerend voornemen eens in daden om te zetten en een bijenvolk aan te schaffen. Bij een basiscursus vraag ik cursisten altijd hoe ze ertoe gekomen zijn om bijen te gaan houden. Steeds blijkt dat een contact met bijen, op welke manier dan ook, het beginpunt is. De bijen van opa, een imker die een zwerm scheidt of een observatiekast op een markt. De open imkerijdag blijkt een mooie gelegenheid om zo'n contact tot stand te brengen. In de tabel is te zien hoe het aantal cursussen de afgelopen jaren is toegenomen.

Eenvoud kenmerk van het ware

Bijenhouden kan op vele manieren, zoveel dat beginnende imkers daar wel eens urenlang van worden. Je kunt vlegers of vliegers maken, koninginnenafleggers, broedafleggers, tussenafleggers en dat allemaal met of zonder koninginnenteelt.

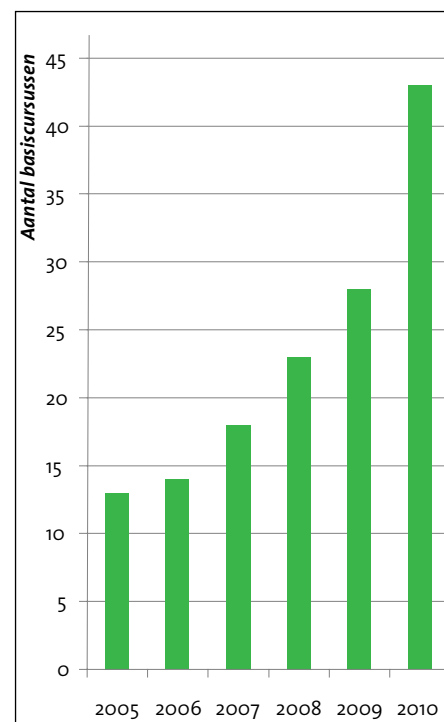
Het is de valkuil van hobbyisten om de geïnteresseerde medemens vanuit een goed bedoeld enthousiasme te overdonderen met informatie. Mensen hebben interesse voor het natuurwonder dat het bijenvolk is. Ze vragen zich nog niet af wat een goede imker is. Trouwens wat is een goede imker? Iemand die meer dan 50 kg honing van een volk weet te oogsten of iemand die het welbevinden van de volken vooropstelt?

Een van de leraren van mijn cursus bijenteeltleraar (1976) was de heer J. van Os uit Bunde, in die tijd een autoriteit. Eenvoud was voor hem kwaliteit. Eenvoud is ook iets waaraan de beginnende imker behoefte heeft. Daaraan moest ik denken toen ik de opvattingen van Pia Aumeier las in de ADIZ van januari 2008, waar ze zegt dat veel wegen naar Rome leiden, maar dat de meeste wegen omwegen zijn. Een aantal van die (om)wegen noemt ze dan op en dat geeft stof tot nadenken. Zowel de beginnende als de gevorderde imker kunnen hier hun voordeel mee doen. Zij noemt haar werkwijze de 'statt-Betriebsweise', de 'in-plaats-van-methode'; eenvoudig, goedkoop en arbeidsbesparend, in plaats van gecompliceerd, duur en arbeidsintensief. Ze noemt op:

- met zachttaardige bijen werken in plaats van beschermende kleding nodig hebben.
- houten kasten met de bakken koud op elkaar in plaats van met profiel of vergrendelingssystemen.
- op een pallet in de open lucht in plaats van in een dure, onderhoudsbehoefte bijenstal.
- op een gaasbodem in plaats van met vaste bodem en ramen die in het voorjaar verschimmeld zijn.
- bij open water in plaats van met allerlei ingewikkelde bijenkroegen
- met een rooster in plaats van de koningin zoeken en broed in de honingkamer.
- koninginnenteelt in verzamelbroedafleggers in plaats van ramen afvegen, bijen zeven, pleegvolken opzetten en werken met starters.

- in de hobbyimkerij bevruchtingsvolkjes zelf laten uitgroeien tot volken op wintersterkte in plaats van afleggers maken om volken te vermeerderen.
- voortdurende raathygiëne in plaats van ziektekiemen een kans geven.
- mierenzuur of oxaalzuur tegen de varroamijt in plaats van residuen in was en honing, resistente mijten of vertrouwen op wellicht loze beloften van varroaresistentie.
- sterke volken met een koningin van hoogstens twee jaar oud in plaats van zich zorgen te moeten maken in de wintermaanden.
- alleen onbebode ramen in de raatopslag in plaats van uitgebreide wasmotbestrijding.

En verder moet je als imker bedenken dat vorm, kleur, materiaal, isolatie of grootte van de behuizing geen invloed hebben op de ontwikkeling van bijenvolken.

In vijf jaar tijd verdrievoudigde het aantal cursussen en ook het aantal aangemelde deelnemers aan de basiscursus, n.l. van ongeveer 150 in 2005 tot 475 in 2010. Hopelijk blijken het evenzovele nieuwe imkers!